

Een esoterische visie op pandemieën Pablo Sender

Pablo Sender is een theosofisch werker, woont in Krotona, USA. Hij geeft lezingen en webinars en publiceert boeken bij zijn uitgeverij *Fohat* in Ojai.

Dit artikel verscheen in *Theosophy Foreward* 14 augustus 2020 en in *The Theosophist* augustus 2020.

In dit artikel zullen we het onderwerp pandemieën onderzoeken vanuit het gezichtspunt van esoterische filosofie. Het eerste fundamentele idee om in gedachten te houden is, dat de aarde en de mensheid innig met elkaar verbonden zijn. De activiteit van mensen en planeten werkt voortdurend wederzijds op elkaar in, of het nu epidemieën, pandemieën of natuurrampen betreft.

Franz Hartman verwoordde dit principe als volgt:

De mens is niet een wezen waarvan het bestaan los staat van de natuur. Hij is er een integraal deel van (...) De elementale krachten van de natuur werken in op zijn ziel, en de invloed van de universele geest straalt tot in zijn kern. Zo reageert de mens ook op het geheel... Zijn emoties veroorzaken stromingen in de wereldziel, en veroorzaken zo nieuwe oorzaken in het onzichtbare gebied, dat op zijn beurt reageert op het fysieke gebied. (Magic, White and Black)

Tegenwoordig zijn we ons bewust van de onderlinge samenhang van menselijke activiteit en de planeet op fysiek niveau, maar theosofische leringen breiden dit uit tot de innerlijke gebieden. Onze psychologische activiteit (gedachten, emoties, motivaties, etc.) kunnen onvermoede fysieke effecten veroorzaken. Zoals Hartman verder uitlegt:

Zijn verbeelding kan gedachtekiemen creëren die in de loop der tijd uitgedrukt worden in fysieke vormen, zijn hartstochten kunnen epidemische ziekten oproepen, zijn collectieve en opeen gehoopte energieën leiden tot verstoringen in de natuur. Als in de universele mens harmonie wordt hersteld, dan zal in de natuur de harmonie hersteld worden. De verstoringen van de natuur worden veroorzaakt door imperfecte mensen. (Magic, White and Black)

Hoe kan onze psychologische activiteit planetaire fenomenen veroorzaken die hun invloed hebben op de gehele mensheid, zoals epidemieën en natuurrampen? Om de occulte principes hiervan te kunnen begrijpen moeten we eerst het concept van het *astrale licht* onderzoeken.

Het astrale licht

H.P. Blavatsky schreef over een verband dat zieners zagen tussen epidemieën en de activiteit in het astrale licht:

Hoe dikwijls hebben sterk helderzienden en bekwame hypnotiseurs de epidemieën en [ziekten]... beschreven, zoals hun verhelderde blik die in het astrale licht zag. Zij bevestigen dat de 'elektrische golven' in heftige beroering waren, en dat zij een direct verband konden zien tussen deze etherische storing en de dan heersende mentale of stoffelijke epidemie. (Isis Ontsluierd, deel 1, p. 278 [Eng.])

Overeenkomstig Hartmans bewering dat onze psychologische activiteit 'stromen in de ziel van de wereld' oproept, beschrijft Blavatsky hoe helderzienden een soort 'astrale storm' op de planeet waarnemen, steeds als er een actieve epidemie in de wereld heerst. Wat is het astrale licht? Blavatsky definieert het als:

Het onzichtbare gebied dat onze bol omgeeft, net als iedere andere planeet en dat overeenkomt met de linga sharira, het 'lager astrale' of 'etherisch dubbel' in de mens. Een subtiele essentie die alleen zichtbaar is voor het helderziende oog. (Theosophical Glossary p. 38)

Theosofische leringen stellen dat er zeven aspecten of 'principes' zijn in ieder systeem in de kosmos, of het nu een melkweg, een planeet of een mens is. Het tweede principe, linga sharira, is een etherisch veld dat ons fysieke lichaam omgeeft. Veranderingen in het etherische veld hebben invloed op onze fysieke organisatie. Zo is het astrale licht de linga sharira van de planeet en zijn activiteit kan het fysieke gebied beïnvloeden.

Blavatsky vervolgt haar definitie van het astrale licht door Eliphas Levi, priester en een occultist van vóór haar tijd, aan te halen:

Eliphas Levi noemt het [het astrale licht] de grote slang en de draak van waaruit iedere kwade invloed op de mensheid inwerkt. Dat is waar, maar waarom zegt hij er niet bij dat het astrale licht niets anders afgeeft dan wat het ontvangen heeft. Het is de grote aardse smeltkroes, waarin alle kwalijke emanaties van de aarde (moreel en fysiek) waardoor het astrale licht gevoed wordt, omgezet worden in hun subtielste essentie, en dan versterkt worden teruggekaatst, waardoor zij epidemieën worden, moreel, psychisch en fysiek. (Theosophical Glossary p. 38)

Het astrale licht is een bron van invloeden die zich manifesteren in de vorm van epidemieën, ongelukken en natuurrampen. Daarom identificeerde Eliphas Levi het astrale licht met Satan. Dat is echter maar de helft van het verhaal. Zoals we hebben gezien, komen deze kwade invloeden in de eerste plaats door de mentale, emotionele en fysieke activiteiten van menselijke wezens in het astrale licht terecht. Zo werkt het astrale licht als een voertuig om het collectieve karma dat wij hebben veroorzaakt, uit te drukken.

In haar *Esoteric Instructions No. IV* benoemt Blavatsky het specifieke ondergebied in het astrale gebied of astrale licht dat kwade indrukken verzamelt:

[Het vierde onder-gebied] ... is het slechtste van de astrale gebieden, 'kamisch' [verbonden met begeerte] en vreselijk... Hier worden de zaden gestrooid van epidemieën van verdorvenheid, van kringlopen van rampen en van alle soorten algehele catastrofes die in groepen optreden; series van moorden, aardbevingen, schipbreuken. (Blavatsky, *Collected Writings* vol. 12, p. 663)

Gedachtevormen

De volgende vraag is: hoe kan menselijke psychologische activiteit dit astrale licht beïnvloeden? Mahatma KH, één van Blavatsky's leraren, legde in de tachtiger jaren van de 19e eeuw uit, dat gedachten niet alleen maar subjectieve beelden in ons denken zijn, maar werkelijke krachten die zich kunnen gedragen als een entiteit: *Gedachten zijn dingen, [zij] hebben duurzaamheid, samenhang en leven, ... het zijn werkelijke wezens.* (T.A. Barker, *De Mahatmabrieven aan AP Sinnett* brief no.18, p. 55)

Theosofische leringen stellen dat er meer soorten materie zijn dan de fysieke variëteit waarmee we bekend zijn. Er zijn subtielere vormen van materie, zoals 'astrale' (of 'emotionele'), 'mentale' en andere, die alleen kunnen worden waargenomen door een helderziende. C.W. Leadbeater zei:

Onze gevoelens en gedachten veroorzaken duidelijk afgebakende vormen in de materie die zij enerzijds beïnvloeden, en ... deze vormen volgen de gedachten en gevoelens waardoor ze gemaakt werden. Als deze gedachten en gevoelens op een andere persoon worden gericht, bewegen deze vormen werkelijk door de ruimte naar die persoon. (*The Hidden Side of Things*, p. 369)

Onze psychologische 'privé'-activiteit roept uitwendige gedachtevormen op die vrij gelaten worden om mensen of plaatsen te beïnvloeden. Zij reizen door de astrale en mentale gebieden, maar ze kunnen ook op een andere manier werken. Zoals Annie Besant zei:

Als iemand een gedachtevorm uitzendt, houdt deze niet alleen een magnetische verbinding met hem, maar hij wordt aangetrokken door andere gedachtevormen van een vergelijkbaar type. Deze komen samen op het astrale gebied en vormen een goede of kwade kracht, belichaamd in een soort samengesteld wezen. (Karma)

Gedachtevormen van een overeenkomstig type hebben de neiging om samen te smelten, aangetrokken door magnetische affiniteit. De verzamelingen van deze gedachtevormen kunnen een krachtige inwerking hebben, ten goede of ten kwade. Annie Besant vervolgt:

Als mensen een groot aantal kwaadaardige gedachtevormen van destructieve aard oproepen en wanneer deze samensmelten in grote massa's op het astrale gebied, dan kan hun energie geprojecteerd worden op het fysieke gebied en dat roept oorlogen, revoluties en allerlei sociale onrust en rellen op. Zij vallen als collectief karma terug op hun makers en veroorzaken wijdverbreide verwoesting. ... Epidemieën van misdaad en ziekte, cycli van ongevallen hebben een overeenkomstige verklaring. (Karma)

We kunnen nu zien hoe wij door negatieve gedachten en gevoelens, zoals haat, woede, intolerantie en dergelijke, de zaden zaaien van toekomstige epidemieën, ongevallen en natuurrampen. Het is overigens belangrijk om in gedachte te houden dat niet alle natuurrampen door menselijke activiteit worden veroorzaakt: sommige daarvan maken gewoon deel uit van de kringlopen in de natuur.

Elementalen

Er is nog een puzzelstukje waar we naar moeten kijken om het werkingsmechanisme te begrijpen, hoe onze psychologische activiteit fysieke gevolgen heeft. We hebben gezien dat gedachten vormen creëren en dat deze vormen, als ze negatief van aard zijn, zich ophopen in het astrale licht. Gelukkig werkt dit bij goede gedachtevormen net zo. Als we gevoelens van liefde en mededogen aanmoedigen, hoopt deze goedwillende energie zich ook op in hogere gebieden, in wat we zouden kunnen noemen een 'reservoir van goedheid', dat op positieve manier werkt om de menselijke evolutie te helpen.

Maar hoe werken deze niet-fysieke vormen in op het fysieke gebied? Om dit te beschrijven moeten het begrip 'elementalen' introduceren. Mahatma KH legde uit:

Iedere ontwikkelde menselijke gedachte gaat naar de innerlijke wereld en wordt een actieve entiteit, doordat zij zichzelf verbindt met een elementaal, een van die semi-intelligente krachten in de natuur. Deze overleeft als een actieve intelligentie, een wezen dat uit het denken voorkomt, gedurende een langere of kortere periode, afhankelijk van de oorspronkelijke intensiteit van de mentale hersenactiviteit die hem oproep. Zo gaat een goede gedachte door als een actieve weldoende kracht, een kwade als een boosaardige demon.

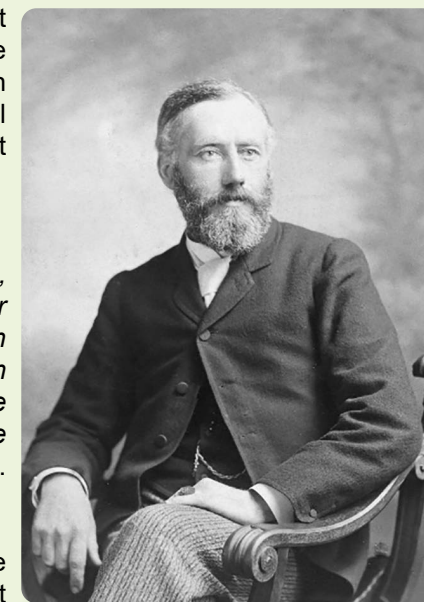
(V. Hao Chin (ed.), *The Mahatma Letters in chronological sequence*, appendix 1)

De gedachten die we voortbrengen creëren niet alleen een lege vorm, ze trekken een elementale kracht uit de natuur aan. Elementalen bezitten een rudimentaire vorm van bewustzijn, hoewel ze geen eigen intelligentie hebben zoals wij dat woord begrijpen.

W.Q. Judge beschreef hen als volgt:

Een elementaal is een krachtencentrum, zonder intelligentie, zonder moreel karakter of neigingen, maar hij kan in zijn bewegingen gericht worden door menselijke gedachten die hem al dan niet bewust een of andere vorm kunnen geven en tot op zekere hoogte intelligentie. (Blavatsky, *Collected Writings*, vol. 9, p. 104)

Als we handelen, voelen en denken trekken we elementalen aan wier energieën een affiniteit

hebben met waar wij mee bezig zijn. Zo wordt de gedachtevorm die wij voortbrengen 'beziel' door elementalen, die hem gebruiken als 'lichaam' om hun energie uit te drukken. Het is belangrijk je te realiseren dat de betrokken elementalen niet de mogelijkheid hebben om te kiezen tussen de ene handeling of de andere; het is de aard van onze gedachten die hen aantrekt en die hen een richting geeft voor hun activiteit.

Het aantal elementalen dat wordt aangetrokken hangt af van de intensiteit van onze gedachten en gevoelens. Blavatsky zei:

[De wereld der elementalen] *werkt automatisch, het is als een fotografische plaat; alle 'atomen' die voortdurend aankomen in en vertrekken uit het 'menselijke systeem' nemen steeds de indruk over die is overgebracht door de daden en de gedachten van die persoon. Daardoor trekt iemand, als hij een sterke gedachtestroom opzet, een groot aantal elementalen aan.* (Blavatsky, *Collected Writings*, vol. 9, p. 105)

Nu kunnen we het hele proces begrijpen hoe onze gedachten epidemieën en andere natuurrampen voortbrengen. In een bovenstaand citaat zei Annie Besant dat gelijksoortige gedachtevormen de neiging hebben om samen te klonteren en samen een soort wezen, een 'collectieve entiteit', te vormen. Ze vervolgde haar beschrijving als volgt:

Als dit samengestelde wezen, 'collectieve entiteit', zoals wij het genoemd hebben, samengesteld is uit destructieve gedachtevormen, werken de elementalen die het belevendigen als een ontwrichtende energie en veroorzaken vaak een ravage op het fysieke gebied. Als een maalstroom van verwoestende energieën zijn zij de vruchtbare bron van 'ongevallen', verstoringen in de natuur, stormen, cyclonen, orkanen, aardbevingen, vloedgolven. (Karma)

Volgens de theosofie wordt alle natuurlijke activiteit op het fysieke gebied (van het bloeien van een bloem tot het uitbarsten van een vulkaan) begeleid vanuit de innerlijke gebieden door de intelligentie van hemelse wezens, of deva's. Zij gebruiken elementalen als krachten om de gewenste resultaten te bereiken. Elementalen kunnen dus resultaten produceren op verschillende gebieden. Als gedachten samenklonteren en zo'n 'collectieve entiteit', zoals Besant het noemt, vormen, worden de krachten van vele elementalen gebundeld. Zij kunnen wereldwijde gevolgen te weeg brengen, zoals epidemieën of natuurrampen.

Deze kennis is erg belangrijk, want het geeft ons de middelen om epidemieën en andere oorzaken van collectief lijden bij de wortel aan te pakken, in plaats van veroordeeld te zijn tot het leven met de gevolgen, zoals de moderne wetenschap doet.

De lessen van theosofie zijn belangrijk. De mens is zijns broeders hoeder en de enige permanente bescherming tegen plagen en rampen ligt in de reiniging van het gedachtegebied. Het is een eenvoudig probleem van oorzaak en gevolg. Als iedereen zijn eigen gedachtegebied reinigt, zal uiteindelijk het astrale licht gereinigd worden. (P.M. Johns: *Epidemics from a Theosophical Standpoint, The Theosophist*, 1893)

De theosofisch boodschap is dus, dat er een ecologie van denken bestaat, net als een ecologie van de natuur. Met iedere gedachte en emotie die we hebben, vervuilen we of reinigen we de mentale en emotionele atmosfeer. Natuurlijk kunnen we niet plotseling beslissen om geen negativiteiten meer te koesteren. Het verminderen van de psychologische vervuiling die wij veroorzaken, is een levenslange inspanning. De theosofische traditie biedt een grote hoeveelheid theoretische en praktische leringen, over hoe we ons denken kunnen reinigen en beheersen. Dit is in feite een centraal punt in het theosofische leven.

Onze houding

Laten we tenslotte eens kijken naar de rol die onze houding speelt, als we met een epidemie te maken hebben. Annie Besant zegt:

Ziekten verspreiden zich, en de gedachten van angst die hierop volgen, versterken rechtstreeks de kracht van de ziekte; magnetische verstoringen ontstaan en verspreiden zich. Zij reageren op de magnetische sfeer [en de aura] van mensen in het getroffen gebied. (Karma)

Zoals we hebben gezien, zijn collectieve ziekten meer dan een fysiek verschijnsel. Zij hebben hun wortels in het astrale gebied. De angst van mensen die een epidemie meemaken, verspreidt zich in dat gebied en maakt hen meer bevattelijk voor de ziekte. Daarom is het erg belangrijk om kalm te blijven en een gevoel van evenwicht en vertrouwen vol te houden, als we door deze moeilijkheden heen gaan. Bij deze gelegenheden hebben regeringen en gezondheidsorganisaties de neiging om een zeker angstgevoel over te brengen, omdat veel mensen anders niet correct kunnen handelen. Degenen die in deze leringen geïnteresseerd zijn, zouden echter in staat moeten zijn te handelen op een verantwoorde manier, zonder door vrees te worden gedreven. Laten we ons herinneren dat we constant uitdrukken wat we zijn. Door te werken aan onze kalmte en zelfbeheersing en door welwillendheid uit te zenden naar de omgeving en naar anderen, kunnen we onzichtbare helpers worden tijdens de verschillende crises die we tegenkomen.

Een dergelijke houding zal ons overigens ook sterker maken tegen de ziekte. Zoals Leadbeater zei:

Wie niet bang is voor een besmettelijke ziekte, loopt minder kans om ermee geïnfecteerd te worden dan degene er voortdurend angstig voor is. Iedere helderziende die gekeken heeft naar de toestanden die in zowel het astrale lichaam als het etherische deel van het fysieke voertuig worden veroorzaakt door zenuwachtigheid en angst, zal gemakkelijk begrijpen waarom dit zo is en zal zien dat de immuniteit van de persoon zonder angst op zuiver wetenschappelijke basis verklaard kan worden. (Some Glimpses of Occultism)

De wetenschap heeft ontdekt dat angst het immuunsysteem beïnvloedt, maar weet niets van de gevolgen ervan op het etherische deel van het fysieke lichaam (linga sharira) en het gevoelslichaam. Kalm vertrouwen veroorzaakt een stabiele uitstraling die werkt als een schild. Dat betekent natuurlijk niet dat we, als we niet bang zijn,

volledig immuun zijn voor de ziekte. Hierbij zijn altijd karmische elementen werkzaam, maar een zelfverzekerde houding vol vertrouwen helpt ons zeker om sterker en beter voorbereid te zijn op wat karma brengt.

Toegegeven, kalm blijven in tijden van crisis is niet gemakkelijk, speciaal voor mensen die naar een spiritueel leven neigen, omdat zij gevoeliger worden voor invloeden uit de innerlijke gebieden. In Annie Besants woorden:

Als wij ons astrale lichaam ontwikkelen, ontvangt dat niet alleen meer indrukken vanuit het astrale gebied, maar het leidt deze ook door naar het fysieke lichaam. Daardoor voelen we vaak een stemming van grote neerslachtigheid over ons komen, waarvoor we geen enkele verklaring hebben. Heel vaak is zo'n stemming gewoon een overschaduw van het astrale gebied met iets waarmee we niets te maken hebben, net zoals een beek die overschaduw wordt door een wolk niets met die wolk te maken heeft... Mensen die bijvoorbeeld sterk betrokken zijn bij maatschappelijke zaken, die diep geïnteresseerd zijn in het welzijn van grote aantallen van hun medemensen, zullen soms een heel sterke depressie voelen bij nationale rampen die dreigen of op dat moment plaats vinden. (On Moods)

Dat werkt altijd zo, speciaal in tijden van crisis. Ons astrale lichaam reageert op de onrust op het astrale gebied en deze indruk wordt naar het fysieke lichaam gestuurd, zodat we verdriet, angst, woede of een andere emotie die daar overheerst, voelen. Het is belangrijk dat degenen die mededogend zijn, zich hiervan bewust zijn en hun wilskracht, liefde en evenwicht gebruiken, opdat ze geen slachtoffer worden van de algehele drukkende atmosfeer. Hoe kunnen we dat doen? Annie Besant geeft ons enkele aanwijzingen:

Wat kan iemand doen als zo'n stemming zich aandient? De enige manier, die ik ken, om zoiets tegemoet te treden, is door de heldere duidelijke herkenning van de wet [van karma]; het gevoel dat ons of anderen niets kan overkomen, dat niet binnen de wet valt; het gevoel dat wat er ook komt, een goed doel dient en tot een goed resultaat leidt; de intense innerlijke overtuiging... [om] onszelf bewust te trainen om het te accepteren en er doorheen te gaan. (On Moods)

Het helpt hierbij om te mediteren op het feit dat al deze rampen die, bezien vanuit het fysieke gebied, zo slecht zijn, in werkelijkheid werken voor de evolutie van de ziel, om hem te helpen zijn goddelijke aard te realiseren. Dat betekent natuurlijk niet, dat we onverschillig moeten zijn ten opzichte van het lijden van anderen, of dat we niet zouden moeten proberen te helpen. Zoals Annie Besant zei: *een helder begrip hiervan helpt ons ons evenwicht bewaren, zodat we effectiever zijn bij welke hulp we ook kunnen bieden, óf op het fysieke gebied, óf op innerlijke gebieden.*

Daarom is de studie van theosofische leringen zo belangrijk: wat we leren te begrijpen in vreedstijd wordt een bron van steun in tijden van crisis.

Vertaling: Marianne Plokker